

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1934 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt för Konungen att medgiva undantag från vissa stadganden angående bankbolags inlåning.

I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1934 dagtecknad proposition, nr 238, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsreformen, föreslagit riksdagen antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

lag om rätt för Konungen att medgiva undantag från vissa stadganden angående bankbolags inlåning.

Härigenom förordnas, att Konungen för viss bestämd tid, dock ej längre än till och med den 30 juni 1936, må i nedan angivna hänseenden medgiva undantag från vad i 49 och 165 §§ lagen om bankrörelse stadgas om bankbolags inlåning:

1. Bankbolag, vars egna fonder uppgå till mera än fem miljoner kronor, må befrias från skyldighet att iakttaga stadgandet att inlåningen icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder.
2. Utöver det belopp, vartill bankbolags inlåning jämlikt nämnda lagrum samt medgivande som kan hava lämnats enligt första punkten högst må uppgå, må inlåning förklaras tillåten med ett belopp motsvarande bolagets inläggande kassa jämte vad för bolagets räkning inestår hos Sveriges riksbank.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Enligt 49 och 165 §§ lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, såsom dessa lagrum lyda enligt lag den 21 maj 1920 (nr 211), må bankaktiebolags och solidariskt bankbolags inlåning, där bolagets fonder uppgå till högst fem miljoner kronor, allenast med det belopp, som motsvarar vad för bolagets räkning inestår hos annat inländskt bankbolag, överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Uppgår bankbolags egna fonder till mera än fem miljoner kronor, må enligt samma lagrum inlåning ägarum högst till belopp av tjugufem miljoner kronor ökat med nio gånger skillnaden mellan beloppet av bolagets egna fonder och fem miljoner kronor, dock att inlåningssumman icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder.

En riklig tillgång på insättarmedel i vissa banker har medfört, att den sålunda föreskrivna relationen mellan inlåningen och de egna fonderna icke kunnat i några fall upprätthållas. I anledning härav har *Svenska bankföreningens styrelse* i skrivelse den 9 december 1933 till Konungen hemställt om åtgärder i syfte att möjlighet bereddes bankerna att — i likhet med vad under viss period tidigare varit förhållandet — i fall av behov erhålla tillstånd av vid beräkandet av sin inlåningsrätt med sina fonder likställa kapital, som anskaffats genom emission av förlagsbevis. Sedan bank- och fondinspektionen avgivit utlåtande över denna framställning, har bankföreningens styrelse ingivit en ny framställning i ämnet, innefattande förslag, till följande jämkningar i gällande regler för beräkande av inlåningsrätten, nämligen:

1:o) Den rätt, som tillkomme banker med fonder av högst fem miljoner kronor, att från inlåningssumman avdraga det belopp, som motsvarade vad som för vederbörande banks räkning inestode hos annan inländsk bank, utsträcktes till att gälla samtliga banker och att avse jämväl medel, som inestode hos riksbanken; samt

2:o) Den till inlåningsregeln rörande de större bankerna fogade restriktionen, att inlåningssumman dock icke finge överstiga åtta gånger beloppet av bankens egna fonder, uppmjukades genom meddelande av befogenhet för Kungl. Maj:t att i särskilt fall bevilja dispens därifrån, varav skulle följa att i dylikt fall inlåningsmaximum komme att beräknas uteslutande efter huvudregeln, oavsett huruvida detta maximum komme att något överstiga åtta gånger fondernas belopp.

Detta förslag har tillstyrkts av *bank- och fondinspektionen*, som jämväl framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 49 och 165 §§ banklagen, innefattande ändring i de båda avseenden, som i den sista framställningen från bankföreningens styrelse föreslagits.

Härjämte hava *fullmäktige i riksbanken* — under framhållande av önskvärdheten av att dispens från inlåningsregeln endast lämnades för viss begränsad tid — förklarat sig icke avstyrka bifall till förslaget.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Såsom torde framgå av det anförda påkallas ändringar i de år 1920 ge-

nomförda bestämmelserna i banklagen om förhållandet mellan bankbolags inlåning och egna fonder icke av något mera allmänt behov. I huvudsak är det förhållandena i en av våra storbanker, som föranlett ifrågavarande framställningar. Härjämte visar utredningen, att två av de solidariska bankbolagen enligt senaste uppgifter ha en inlåning, som är något större än lagen egentligen medgiver, samt att ytterligare ett bankaktiebolag efter det att vissa föreslagna avskrivningar genomförts kommer att få fonderna så minskade, att de icke stå i behörig relation till inlåningen. Det synes mig emellertid ligga i sakens natur, att därest sålunda undantagsvis i någon bank till följd av bankens utveckling eller andra omständigheter svårigheter yppas att uppfylla givna regler av förevarande art, den närmast till hands liggande lösningen icke bör vara att dessa regler jämkas utan att banken vidtager sådana åtgärder som erfordras för att lagens föreskrifter skola kunna uppfyllas. Detta kan ske antingen genom att minskning i inlåningen åstadkommes eller genom att fonderna ökas. Jag anser mig således icke kunna förorda, att några definitiva ändringar i banklagens förevarande bestämmelser nu genomföras.

Därest statsmakterna intaga denna ståndpunkt, kan det emellertid möjligen för någon bank bliva fråga om att vidtaga åtgärder av antytt slag, vilka först efter någon tid kunna genomföras eller vilka först småningom kunna leda till åsyftat resultat. Fördenskull synes mig rimligt och lämpligt, att det — i anslutning till vad fullmäktige i riksbanken uttalat — genom en provisorisk lagstiftning beredes möjlighet för Kungl. Maj:t att för den närmaste tiden medgiva erforderlig dispens från de bestämmelser, som äro i fråga. Beträffande omfattningen av en sådan dispensrätt anser jag till en början i enlighet med vad i ärendet föreslagits, att dispensrätten bör kunna avse den för banker med fonder till större belopp än fem miljoner kronor givna regeln att inlåningen — även om den för sådana banker gällande huvudregeln är uppfylld — icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder. Dessutom synes mig lämpligt att möjliggöra avvikelser från bestämmelserna i den formen, att en banks inlåning tillåtes överstiga vad eljest är medgivet med ett belopp som motvarar bankens ineliggande kassa och tillgodohavande hos riksbanken. Jag vill erinra, att tillgångar av detta slag kunna sägas för banken representera ett oplacerat kapital, vilket det synes vara naturligt att avräkna vid bestämmande av inlåningsrelationen. En dispensrätt av angiven innebörd torde bliva tillfyllest för det aktuella behovet. Enligt min mening bör den nu förordade lagstiftningen innehålla, att dispens skall lämnas för viss bestämd tid, dock ej längre än till utgången av juni månad 1936.

I enlighet med vad departementschefen sålunda anförut har inom finansdepartementet utarbetats det vid propositionen fogade förslaget till lag om rätt för Konungen att medgiva undantag från vissa stadganden angående bankbolags inlåning, vilket förslag av *lagrådet* lämnats utan anmärkning.

Utskottet.

Under åberopande av vad departementschefen anförut får utskottet tillstyrka riksdagen antaga det genom förevarande proposition framlagda lagförslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 23 april 1934.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Lindgren, Johansson i Friggeråker*, Forssell*, Nilsson i Mölndal* och Silfverstolpe; samt

från andra kammaren: herrar Laurén, Lovén, Ryberg, Paulsen, Wikström, Andersson i Falkenberg, Svedman och Gustavson i Sala*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.